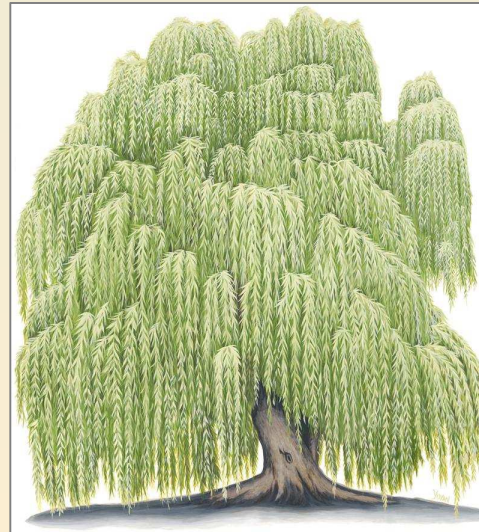

Ενεργειακές καλλιέργειες και απορρύπανση περιβάλλοντος

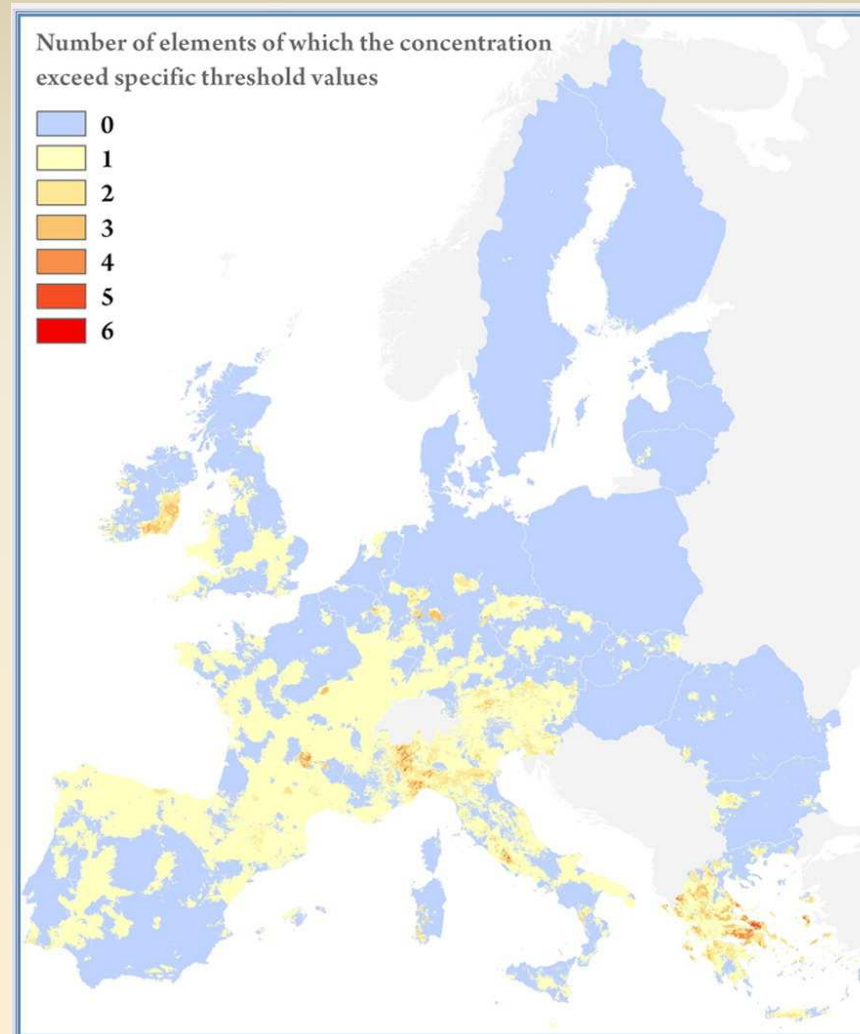
Το πρόβλημα....

Επιβαρυμένες περιοχές στην Ευρώπη: 2.5 εκατομμύρια
Συνολική έκταση με έναν ή περισσότερους ρυπαντές πάνω από
το επιτρεπόμενο όριο: 1.2 εκατομμύρια km²

28.3% της συνολικής έκτασης της ΕΕ

Κυριότεροι ανόργανοι ρυπαντές: As, Cd, Cr, Cu, Hg, Pb, Zn,
Sb, Co και Ni

Tóth, G., Jones, A., Montanarella, L., 2013. LUCAS topsoil survey – methodology, data and results. EUR 26102 EN. Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg.

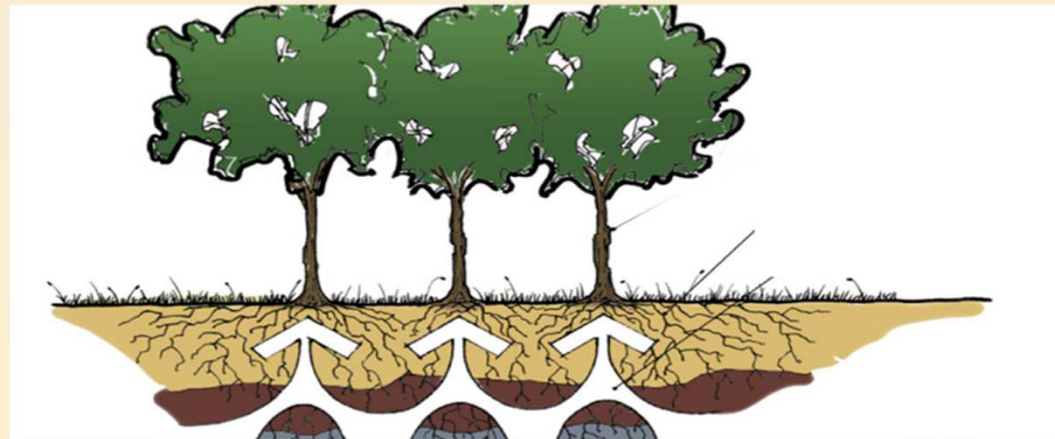
Tóth, G., Hermann, T., Szatmári, G., Pásztor, L., 2016. Maps of heavy metals in the soils of the European Union and proposed priority areas for detailed assessment. *Sci. Total Environ.* 565, 1054-1062

Τεχνολογία της Φυτοεξυγίανσης

η χρήση φυτών για την απομάκρυνση ρυπαντών από το περιβάλλον ή για τη μετατροπή τους σε μη τοξικές και επικίνδυνες μορφές

Πράσινη τεχνολογία, οικονομική και φιλική προς το περιβάλλον

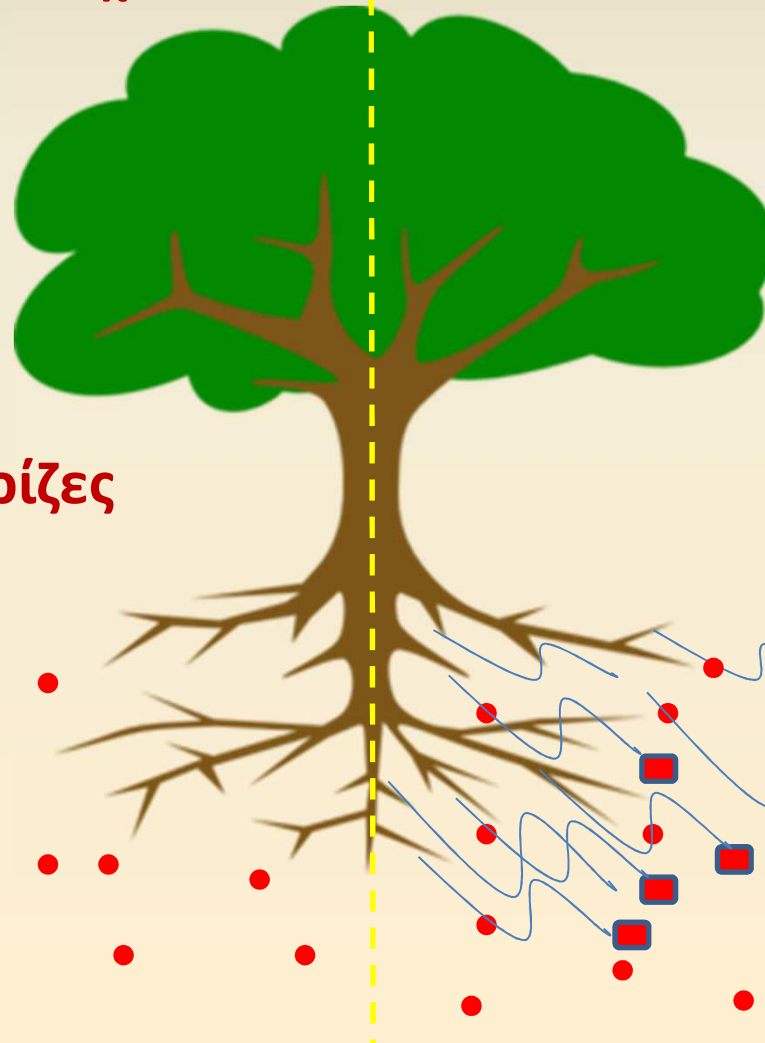

Μειώνει την κινητικότητα και βιοδιαθεσιμότητα των ρυπαντών

- = Στοιχείο - ρυπαντής
- = Ακίνητοποιημένο στοιχείο
- ~ = Εκκρίματα ριζών

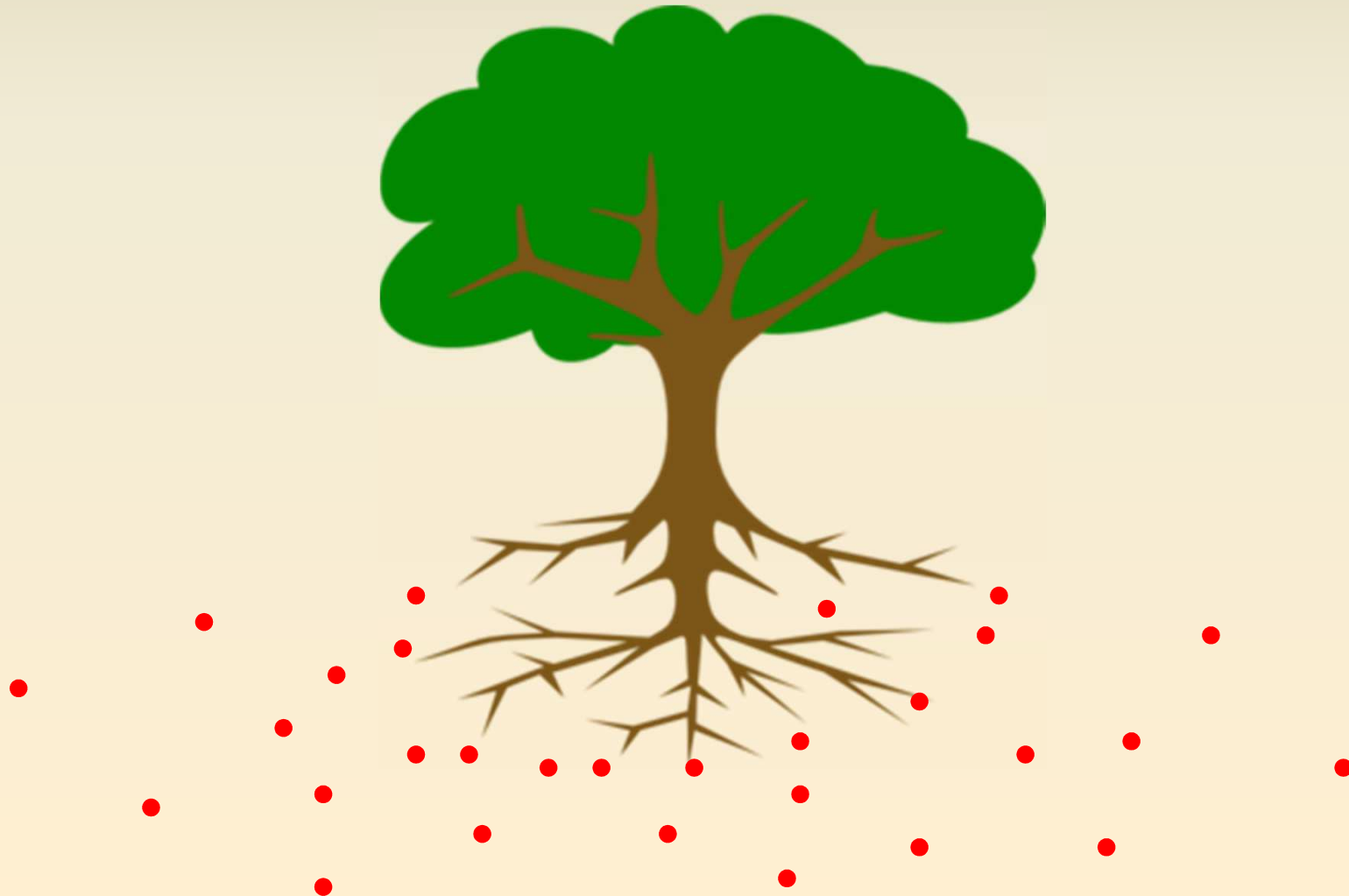
Απορρόφηση από ρίζες

Ακίνητοποίηση

Μεταφορά και συγκέντρωση ρυπαντών από το έδαφος στην
υπέργεια βιομάζα

Επιθυμητά χαρακτηριστικά φυτών για φυτοεξαγωγή

- Ανθεκτικά στη ρύπανση εδάφους
- Να συσσωρεύουν ρυπαντές στο υπέργειο τμήμα τους
- Να έχουν μεγάλες αποδόσεις
- Να έχουν γρήγορο ρυθμό ανάπτυξης και μεγάλο ριζικό σύστημα
- Να έχουν γνωστές καλλιεργητικές τεχνικές και χαμηλό κόστος παραγωγής
- Να μπορούν να καλλιεργηθούν σε επιβαρυμένες περιοχές με ικανοποιητικές αποδόσεις και καθαρό κέρδος
- Να είναι προσαρμοσμένα στις εδαφοκλιματικές συνθήκες της περιοχής

- *Populus spp.* (Λεύκα)

- Cd 0.25–2.35
- Cr 0.22–0.26
- Pb 0.004–0.02
- Zn 0.02–0.74

Συντελεστές
βιοσυσσώρευσης

- *Salix spp.* (Ιτιά)

- Cd 0.72–6.5
- Cr 0.16–0.22
- Pb 0.002–4.5
- Zn 0.28–1.62

Συντελεστές
βιοσυσσώρευσης

M.W.H. Evangelou, E.G. Papazoglou, B. Robinson, R. Schulin (2015).

Phytomanagement: Phytoremediation and the production of biomass for economic revenue on contaminated land. In: Phytoremediation: Management of Environmental Contaminants, Volume 1 (Gill, Gill, Ansari, Lanza, and Newman, eds.), Springer.

- *Eucalyptus spp.* (Ευκάλυπτος)
- Cd 0.1–0.90
- Cr 0.1
- Pb 0.03
- Zn 0.05–7.61

Συντελεστές
βιοσυσσώρευσης

- *Betula pendula* (Σημύδα)
- Cd 0.11–0.3
- Cr 0.16
- Pb 0.001–0.05
- Zn 0.32–0.86

Συντελεστές
βιοσυσσώρευσης

M.W.H. Evangelou, E.G. Papazoglou, B. Robinson, R. Schulin (2015). *Phytomanagement: Phytoremediation and the production of biomass for economic revenue on contaminated land.* In: *Phytoremediation: Management of Environmental Contaminants, Volume 1* (Gill, Gill, Ansari, Lanza, and Newman, eds.), Springer International Publishing, Switzerland

ΕΔΑΦΙΚΗ ΡΥΠΑΝΣΗ ΜΕ ΚΑΔΜΙΟ

Ιτιά

Λεύκα

Ευκάλυπτος

Σημύδα

ΕΔΑΦΙΚΗ ΡΥΠΑΝΣΗ ΜΕ ΧΡΩΜΙΟ

Ευκάλυπτος

Λεύκα

Ιτιά

Σημύδα

ΕΔΑΦΙΚΗ ΡΥΠΑΝΣΗ ΜΕ ΜΟΛΥΒΔΟ

Ιτιά

Σημύδα

Ευκάλυπτος

Λεύκα

ΕΔΑΦΙΚΗ ΡΥΠΑΝΣΗ ΜΕ ΨΕΥΔΑΡΓΥΡΟ

Ευκάλυπτος

Ιτιά

Σημύδα

Λεύκα

Καλάμι (*Arundo donax* L. / *Poaceae*)

1. **E.G. Papazoglou, G.A. Karantounias, S.N. Vemmos, D.L. Bouranis (2005).** *Photosynthesis and growth responses of giant reed (Arundo donax L.) to the heavy metals Cd and Ni. Environment International 31: 243-249*
2. **E.G. Papazoglou (2007).** *Arundo donax L. stress tolerance under irrigation with heavy metal aqueous solutions. Desalination 211: 304-313*
3. **E.G. Papazoglou (2009).** *Irrigation with metalliferous water and heavy metal allocation in giant reed plants. Fresenius Environmental Bulletin 18: 166-174*

Επίδραση Cd και Ni

ΕΠΕΜΒΑΣΕΙΣ με Cd και Ni

0 mg l ⁻¹		5 mg l ⁻¹		50 mg l ⁻¹		100 mg l ⁻¹	
ΟΛΙΚΕΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΕΛΑΦΟΣ (mg kg⁻¹)							
Cd	Ni	Cd	Ni	Cd	Ni	Cd	Ni
0.5	1.3	26,1	137,0	180,5	1363,3	973,8	2543,3
ΒΙΟΔΙΑΘΕΣΙΜΕΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΕΛΑΦΟΣ (mg kg⁻¹)							
Cd	Ni	Cd	Ni	Cd	Ni	Cd	Ni
0.2	0.4	5,8	23,4	62,8	117,4	357,5	438,2

Συγκεντρώσεις Cd και Ni στους φυτικούς ιστούς

Επεμβάσεις	Συγκέντρωση Cd (mg kg^{-1})				Συγκέντρωση Ni (mg kg^{-1})			
	Υπέργεια βιομάζα	Ριζώματα	BF**	TF**	Υπέργεια βιομάζα	Ριζώματα	BF	TF
0 mg kg^{-1}	0.1	0.2			2.1	2.7		
5 mg kg^{-1}	2.3	1.8	0.17	0.89	4.1	3.7	0.03	0.74
50 mg kg^{-1}	5.2	5.7	0.03	0.68	9.1	32.2	0.01	0.26
100 mg kg^{-1}	9.0	9.3	0.0 1	0.67	12.5	48.9	0.01	0.30

*Συνήθεις συγκεντρώσεις σε φυτικούς ιστούς: Cd: 0.01-0.2, Ni: 0.1-5 mg kg^{-1}

** Συντελεστής βιοσυσώρευσης (BF): $[\text{BM}] \text{ υπέργειο} / [\text{HM}] \text{ έδαφος}$
Συντελεστής μεταφοράς (TF): $[\text{BM}] \text{ υπέργειο} / [\text{HM}] \text{ ρίζα}$

*Kabata-Pendias, A., Mukherjee, A.B., 2007. Trace Elements from Soil to Human. Springer-Verlag, Berlin, Heidelberg, p.p. 59

Αγριαγκινάρα (*Cynara cardunculus* L. / Asteraceae)

E.G. Papazoglou (2011). Responses of *Cynara cardunculus* L. to single and combined cadmium and nickel treatment conditions. *Ecotoxicology and Environmental Safety* 74: 195-202

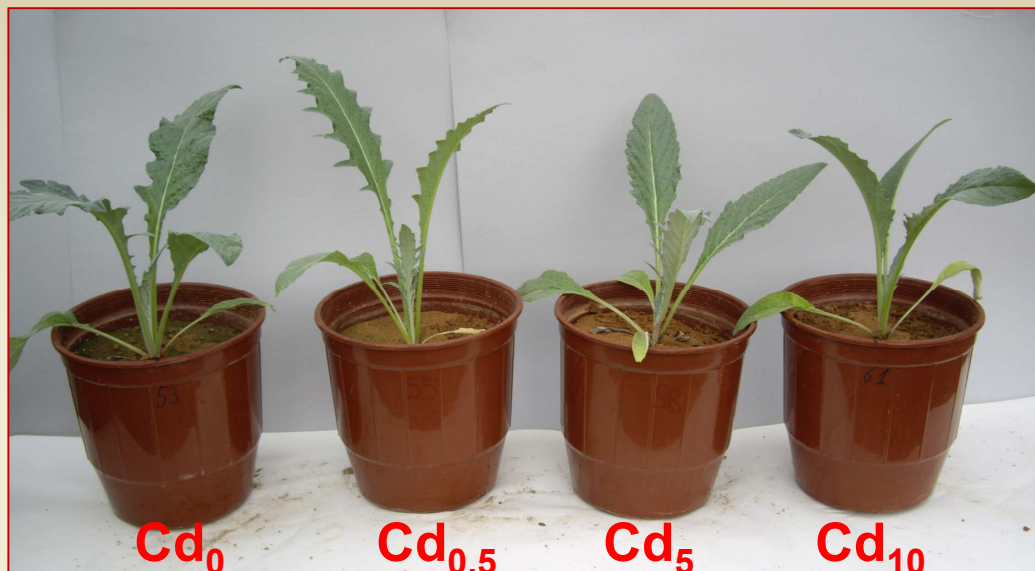

Επίδραση Cd και Ni στην αγριαγκινάρα

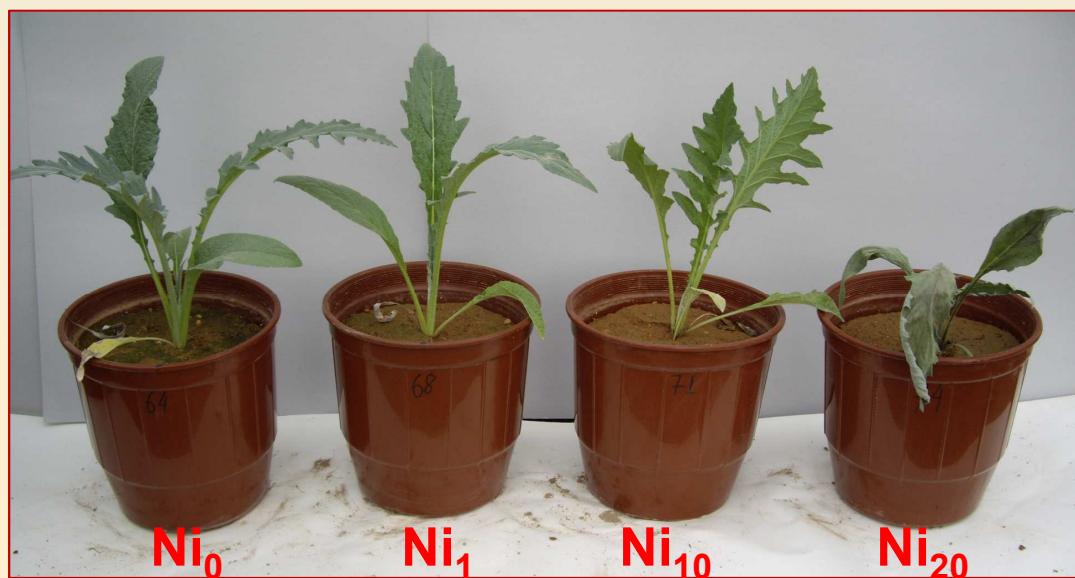

Βιοδιαθέσιμες συγκεντρώσεις Cd και Ni στο έδαφος

Cd _{TREATMENT}			
Cd ₀	Cd _{0.5}	Cd ₅	Cd ₁₀
0.2±0.0 ^a	8.7±1.8 ^a	93.6±10.4 ^b	246.7±44.1 ^c
Ni _{TREATMENT}			
Ni ₀	Ni ₁	Ni ₁₀	Ni ₂₀
0.6±0.0 ^a	3.8±0.7 ^a	40.5±11.7 ^b	61.1±14.7 ^b

Επίδραση Cd και Ni

Φυτοτοξικότητα Ni

Συγκεντρώσεις Cd και Ni στους φυτικούς ιστούς

	Βλαστοί	Ρίζα	Συντελεστής μεταφοράς
Συγκεντρώσεις Cd (normal: 0.01–0.2 mg kg ⁻¹)			
Cd ₀	0.1±0.1	0.5±0.1	0.8
Cd _{0.5}	13.6±1.9	2.5±1.1	5.4
Cd ₅	50.3±3.1	4.6±0.7	10.9
Cd ₁₀	169.3±21.9	33.2±5.4	5.1
Συγκεντρώσεις Ni (normal: 0.1-5 mg kg ⁻¹)			
Ni ₀	1.3±0.1	1.6±0.2	0.8
Ni ₁	9.3±1.9	7.8±2.0	1.2
Ni ₁₀	342.3±82.7	52.3±3.7	6.5
Ni ₂₀	-	-	-

Σακχαρότευτλο (*Beta vulgaris* L. / Amaranthaceae)

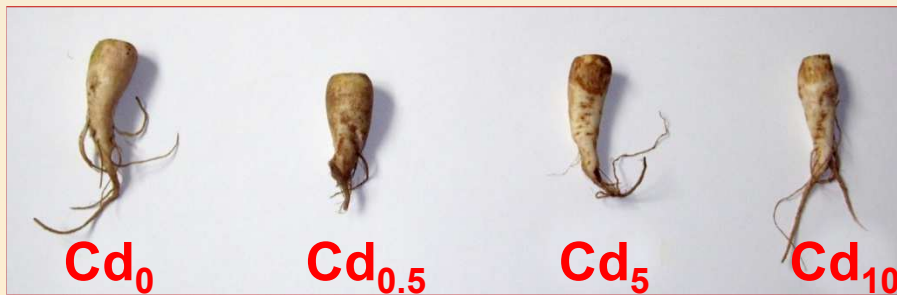
E.G. Papazoglou, A.L. Fernando (2017). Preliminary studies on the growth, tolerance and phytoremediation ability of sugar beet (*Beta vulgaris* L.) grown on heavy metal contaminated soil. Industrial Crops and Products 107: 463-471

Επεμβάσεις	Συγκεντρώσεις Cd στο έδαφος (mg kg ⁻¹)	Επεμβάσεις	Συγκεντρώσεις Ni στο έδαφος (mg kg ⁻¹)
Cd _{0.5}	18.02±1.02	Ni ₁	4.1±0.72
Cd ₅	190.33±15.3	Ni ₁₀	44.2±4.83
Cd ₁₀	236.33±34.6	Ni ₂₀	148.6±13.94
Cd ₀ -control	0.05±0.00	Ni ₀ -control	0.5±0.00

Επίδραση Cd

Επίδραση Ni

Συγκεντρώσεις Cd και Ni στους φυτικούς ιστούς

	ΚΑΔΜΙΟ				ΝΙΚΕΛΙΟ			
	Cd ₀	Cd _{0.5}	Cd ₅	Cd ₁₀	Ni ₀	Ni ₁	Ni ₁₀	Ni ₂₀
Υπέργεια βιομάζα	0.1± 0.01 a	12.0± 5.7 ab	74.7± 12.9 bc	91.0± 18.1 c	3.5± 0.5 a	9.6± 0.7 a	283.3± 16.7 b	-
Τεύτλα	0.2± 0.01 a	4.8± 0.9 aab	10.4± 2.9 aab	29.5± 3.6 b	3.7± 0.7 a	3.8± 0.8 a	45.9± 14.9 b	-
Συντελεστής μεταφοράς		>1	>1	>1		>1	>1	

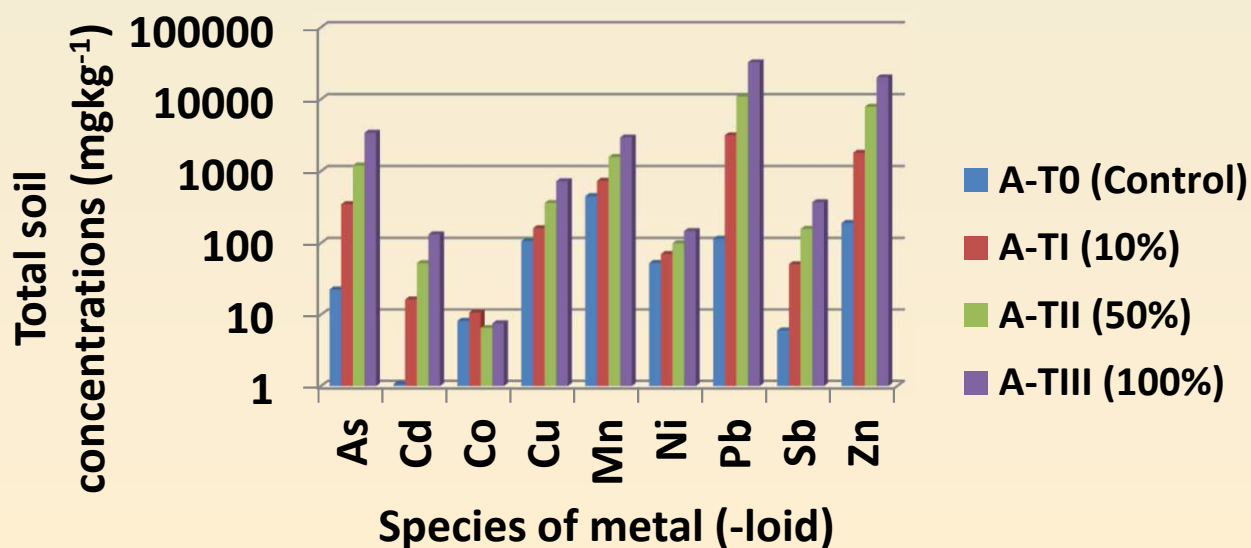
Κενάφ (*Hibiscus cannabinus* L. / Malvaceae)

E.G. Papazoglou, J. Vangronsveld (2015). Phytoremediation of metal and metalloid contaminated land using kenaf and jatropha. Conference on Perennial Biomass Crops for a Resource Constrained World, Stuttgart, Germany.

Ολικές συγκεντρώσεις στο έδαφος (mg kg^{-1})

*	0.5-2.5	1-3	50	5-120	350-2000	30-75	50-300	0.1-1	150-300
Soil	As	Cd	Co	Cu	Mn	Ni	Pb	Sb	Zn
T0	2.3	1.1	8.2	106.9	451.0	52.8	115.3	0.6	190.2
TI	347.2	16.3	10.7	161.0	734.9	70.3	3164.1	50.9	1805.7
TII	1202.7	52.7	6.5	361.5	1572.0	99.3	10961.1	157.2	7891.4
TIII	3430.7	132.4	7.6	724.9	2948.2	146.8	32699.8	369.6	20217.3

Συγκεντρώσεις στην αέρια βιομάζα του κενάφ (mg kg^{-1})

Sufficient or normal values*	0.02-7	0.01-0.2	0.02-1	5-20	20-1000	0.1-5	0.2-20	0.0001-0.2	1-400
	As	Cd	Co	Cu	Mn	Ni	Pb	Sb	Zn
T_0	1.0	0.2	0.1	6.4	21.9	0.7	5.4	0.2	61.1
T_{AI}	1.4	2.6	0.3	6.3	75.2	0.9	21.7	1.4	74.5
T_{AII}	2.2	8.3	0.2	4.6	20.1	0.6	51.2	1.4	195.5
T_{AIII}	2.6	10.0	0.2	5.6	47.1	1.0	65.8	3.4	281.2

*Kabata-Pendias, A., Mukherjee, A.B., 2007. Trace Elements from Soil to Human. Springer-Verlag, Berlin, Heidelberg, p.p. 59

Ικανότητα απομάκρυνσης Cd

Αγριαγκινάρα > Σακχαρότευτλο > Κενάφ > Καλάμι

Καλάμι

Ανθεκτικότητα

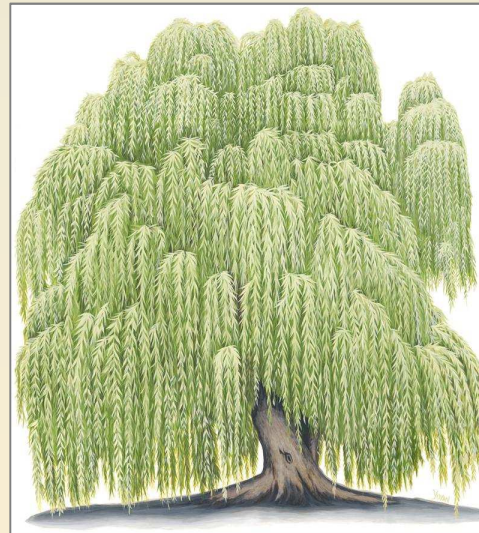
Κενάφ

Αγριαγκινάρα

Σακχαρότευτλο

Ευχαριστώ πολύ για την προσοχή σας

Για περαιτέρω πληροφορίες: elparaizo@aua.gr